

Received: February 9, 2026

Revised: February 26, 2026

Accepted: March 5, 2026

การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่าน

กิจกรรม Amazean Jungle Thailand สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

An Integration of Teaching and Learning Management with Environmental Management through the Amazean Jungle Thailand Activity for Public Health Students

อารีฟ เจเซ็ง (Arif Cheseng)¹

เมธิยา หมวดฉิม (Maytiya Muadchim)²

ฮาฟาณี อามะ (Hafanee Ama)³

จีนีเพ็ญ มะลิสูวรรณ (Chineephen Malisuwana)^{4*}

*Corresponding Author, Email: Chineephen.s@yru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรม Amazean Jungle Thailand สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขภาพอาหารและการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชนต่อกิจกรรม Amazean Jungle Thailand และ 2) สร้างสรรค์แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้

¹ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

(Bachelor of Science Program in Public Health, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Yala Rajabhat University)

² หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

(Bachelor of Science Program in Public Health, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Yala Rajabhat University)

³ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

(Bachelor of Science Program in Public Health, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences, Yala Rajabhat University)

⁴ หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

(Bachelor of Communication Arts Program Department of Communication Faculty of Management Science Yala Rajabhat University)

กิจกรรมชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสาธารณสุขศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักศึกษาในรายวิชาสุขาภิบาลอาหาร และ รายวิชาการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชน จำนวน 20 คน ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม และการสังเกตผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม Amazean Jungle Thailand และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านสุขาภิบาลอาหาร และการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชน จำนวน 6 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ ตรวจสอบข้อมูลผ่านเทคนิควิธีการตรวจสอบสามเส้า

ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขาภิบาลอาหารและการจัดการเหตุรำคาญ ภายในชุมชนต่อกิจกรรม Amazean Jungle Thailand ประกอบด้วย (1) บทบาทด้านการเฝ้าระวังและ ป้องกันผลกระทบ (2) บทบาทด้านการให้ความรู้และสร้างความตระหนัก (3) บทบาทด้านการมีส่วนร่วมและ การประสานความร่วมมือ (4) บทบาทด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงพื้นที่ (5) บทบาทด้านการสะท้อนผลและ พัฒนากิจกรรมอย่างยั่งยืน และ 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กิจกรรมชุมชนเป็น ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ใช้กิจกรรมชุมชนจริงเป็นห้องเรียนภาคสนาม (2) ใช้การสะท้อนผลและการ เรียนรู้เชิงวิพากษ์เป็นเครื่องมือหลัก และ (3) เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ การบูรณาการการเรียนการสอน การจัดการสิ่งแวดล้อม Amazean Jungle Thailand
นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

Abstract

This study on integrating teaching and learning management with environmental management through the Amazean Jungle Thailand activity for Public Health students aimed to: (1) examine the roles of stakeholders in food sanitation and community nuisance management in relation to the Amazean Jungle Thailand activity; and (2) synthesize guidelines for an integrated teaching and learning approach that uses community activities as a learning base to develop Public Health students' competencies in sustainable environmental management. Purposive sampling was employed to recruit key informants. The student participants comprised 20 students enrolled in the Food Sanitation course and the Nuisances Management within the Community course. Data were collected through focus group discussions and participant observation during their engagement in the Amazean Jungle Thailand activity. In addition, six stakeholders relevant to food sanitation and community nuisance management were interviewed using in-depth interviews. Data were analyzed using

descriptive-analytic narrative analysis, and data trustworthiness was ensured through triangulation techniques.

The research findings revealed that: 1) The roles of stakeholders in food sanitation and community nuisance management in relation to the Amazean Jungle Thailand activity comprised the following dimensions: (1) roles in monitoring and preventing environmental and public health impacts. (2) roles in providing education and raising awareness. (3) roles in participation and coordination of collaboration among relevant sectors. (4) roles as sources of area-based and field-based learning and (5) roles in reflecting on outcomes and contributing to the sustainable development of the activity. 2) The integrated teaching and learning management approach using community activities as a learning base consisted of the following components: (1) utilizing real community activities as field-based classrooms. (2) employing reflection and critical learning as core pedagogical tools and (3) emphasizing experiential and participatory learning.

Keywords: Integrated Teaching and Learning, Environmental Management, Amazean Jungle Thailand, Public Health Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมากิจกรรมกีฬาเชิงธรรมชาติ เช่น งานวิ่งเทรล กลายเป็นรูปแบบกิจกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ เนื่องจากกระแสการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (sport tourism) การแสวงหาประสบการณ์ใกล้ชิดธรรมชาติของนักท่องเที่ยว และความต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติและอัตลักษณ์ของพื้นที่ (Eriksson et al., 2023; Gkarane et al., 2025) อย่างไรก็ตาม งานวิ่งเทรลซึ่งจัดบนเส้นทางธรรมชาติและพื้นที่ชุมชน มักก่อให้เกิดแรงกดดันต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะชุมชน ทั้งในมิติของเสียและขยะ มิติการใช้ทรัพยากร มิติการเหยียบย่ำ/การชะล้างพังทลายของหน้าดิน รวมถึงมิติด้านเสียง กลิ่น และเหตุรำคาญที่กระทบคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ งานวิชาการต่างประเทศสะท้อนว่าประเด็นสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมกลางแจ้งมักเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะและมลพิษ การจัดการเส้นทาง ตลอดจนความจำเป็นของระบบกำกับดูแลและมาตรการลดผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งการศึกษาว่าด้วยขยะในพื้นที่กิจกรรมกลางแจ้งยังชี้ให้เห็นถึงการสะสมของขยะตามเส้นทางซึ่งสะท้อนความเสี่ยงต่อระบบนิเวศและสุขภาพของมนุษย์ และตอกย้ำว่าการจัดการขยะต้องถูกออกแบบเชิงระบบ (McGruer et al., 2025) ซึ่งในบริบทประเทศไทย การจัดกิจกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ท่องเที่ยวและชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของ

การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แต่สิ่งที่ตามมาคือ ความท้าทายด้านการจัดการของเสียและผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นซึ่งต้องเผชิญภาวะขยะล้นระบบและผลกระทบด้านกลิ่น เหตุรำคาญต่อชุมชน นอกจากนี้ กระแสการลดพลาสติกและการจัดการขยะยังเป็นวาระสังคมร่วมสมัยของประเทศ เช่น การเข้มงวดต่อปัญหาขยะพลาสติกและมลพิษจากของเสียต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมผู้บริโภคและการจัดกิจกรรมที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก ภายใต้บริบทดังกล่าว การจัดการสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมจึงไม่ใช่เพียงงานสนับสนุนหลังบ้าน แต่เป็นเงื่อนไขสำคัญของความยั่งยืน การยอมรับของชุมชน และภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาเฉพาะกรณีศึกษา Amazean Jungle Thailand by UTMB | Betong (การแข่งขันวิ่งเทรลระยะไกล) ซึ่งเป็นงานวิ่งเทรลที่เชื่อมโยงกับมาตรฐาน UTMB และจัดในบริบทพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา งานดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมจำนวนมากและต้องอาศัยทรัพยากรพื้นที่ทั้งเชิงธรรมชาติและชุมชน ส่งผลให้ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาลอาหาร และเหตุรำคาญมีความสำคัญต่อความปลอดภัยของผู้เข้าร่วม และคุณภาพชีวิตของชุมชนเจ้าบ้านในระดับปฏิบัติการ การแข่งขันและช่วงเวลาการจัดงาน (เช่น รายการแข่งในปี 2025) สะท้อนขนาดและความต่อเนื่องของกิจกรรม ที่สำคัญ กติกาของ UTMB ยังเน้นมาตรการลดขยะพลาสติก เช่น ไม่แจกจ่ายภาชนะใช้แล้วทิ้งที่จุดบริการ และเชิญชวนให้นักวิ่งพกอุปกรณ์ของตนเอง รวมถึงการกำชับไม่ลัดเส้นทางเพื่อลดการกัดเซาะและความเสียหายต่อพื้นที่ (UTMB World Series, 2025) ประเด็นเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าผู้จัดงานตระหนักต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้วระดับหนึ่ง แต่ความสำเร็จเชิงความยั่งยืนยังขึ้นกับระบบการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เช่น หน่วยงานสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการร้านอาหาร ชุมชน และอาสาสมัคร ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและบทบาทของผู้จัด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนความยั่งยืนของกิจกรรมกีฬา

ในมิติการผลิตบัณฑิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ความท้าทายสำคัญคือการทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทฤษฎีกับสถานการณ์จริง และมีสมรรถนะในการทำงานร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการเรียนรู้ฐานของชุมชน ถูกนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจปัจจัยกำหนดสุขภาพผ่านการลงพื้นที่และแก้ปัญหาจริง ผู้เรียนสาขาสาธารณสุขศาสตร์จำเป็นต้องฝึกทักษะการสังเกต วิเคราะห์ ความเสี่ยง สื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และร่วมออกแบบมาตรการเชิงป้องกัน ทั้งในประเด็นด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านเหตุรำคาญ ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยทั้งความรู้เฉพาะด้านและทักษะสหวิชาชีพ (George Mason University, 2023) ดังนั้น ปัญหาสำคัญที่นำมาสู่งานวิจัยนี้ คือ แม้กิจกรรมวิ่งเทรล กิจกรรมชุมชนขนาดใหญ่จะมีแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขอนามัยเพิ่มขึ้น แต่ยังมีช่องว่างเชิงกระบวนการเรียนรู้ว่าจะออกแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้บูรณาการองค์ความรู้ด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านการจัดการเหตุรำคาญเข้ากับการจัดการสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมได้จริงในพื้นที่ อีกทั้งยังขาดงานศึกษาที่อธิบายบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมิติด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านเหตุรำคาญต่อการจัดกิจกรรมในบริบทชุมชนไทย

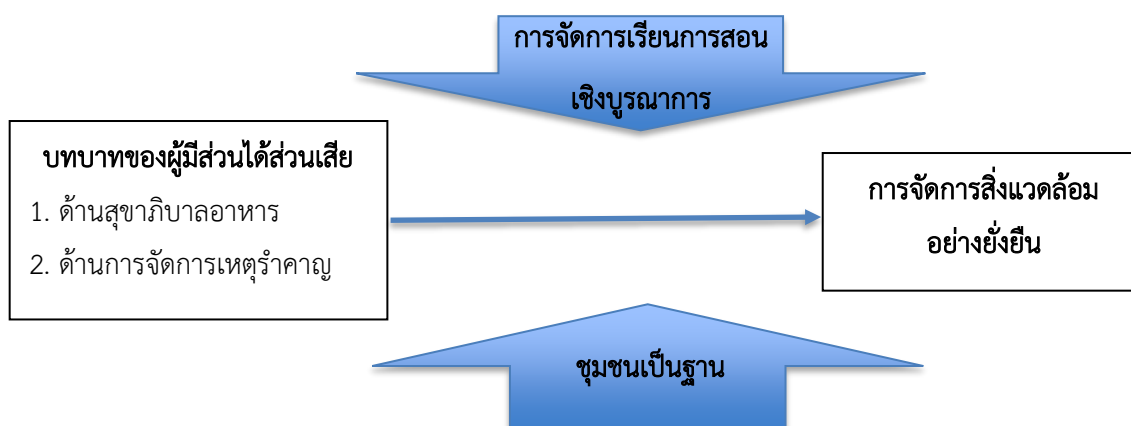

อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนานโยบายระดับพื้นที่และยกระดับสมรรถนะบัณฑิตให้ตอบโจทย์ของความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชนต่อกิจกรรม Amazean Jungle Thailand (ป่าอันน่าทึ่งของประเทศไทย)
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กิจกรรมในชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

กรอบความคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบความคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรม Amazean Jungle Thailand สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชนต่อกิจกรรม Amazean Jungle Thailand และ 2) สังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กิจกรรมใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสาธารณสุขศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและด้านการจัดการเหตุรำคาญอย่างยั่งยืน

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย นักศึกษาในรายวิชาสุขภาพโภชนาการและรายวิชาการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชน จำนวน 20 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านสุขภาพโภชนาการ และด้านการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

นิยามศัพท์

การบูรณาการการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงองค์ความรู้จากรายวิชาสุขภาพโภชนาการและรายวิชาการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยใช้กิจกรรม Amazean Jungle Thailand เป็นฐานการเรียนรู้เชิงพื้นที่และเชิงประสบการณ์ เปิดโอกาสให้นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ผ่านการมีส่วนร่วม การสังเกต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และจิตสำนึกด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน

การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการวางแผน ดำเนินการ เฝ้าระวัง และประเมินผลการจัดกิจกรรม Amazean Jungle Thailand เพื่อลดผลกระทบด้านสุขภาพโภชนาการ การจัดการของเสีย เสียง กลิ่น และเหตุรำคาญภายในชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพชุมชน คุณภาพชีวิต และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในบริบทพื้นที่จริง

Amazean Jungle Thailand หมายถึง กิจกรรมการแข่งขันวิ่งเทรลระดับนานาชาติ ที่จัดขึ้นในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ภายใต้มาตรฐานของ UTMB® (Ultra-Trail du Mont-Blanc) โดยใช้เส้นทางธรรมชาติและพื้นที่ชุมชนใช้เป็นสนามการแข่งขัน

นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ และลงทะเบียนเรียนในรายวิชาสุขภาพโภชนาการ และรายวิชาการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชน ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรม Amazean Jungle Thailand by UTMB | Betong ในฐานะผู้เรียนรู้ในภาคสนาม โดยมีบทบาทในการสังเกต วิเคราะห์ มีส่วนร่วม และสะท้อนผลการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสมรรถนะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของชุมชนอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยนำไปสู่แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยกับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมการใช้พื้นที่จริงเป็นห้องเรียนในภาคสนาม และสนับสนุนการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงด้านสุขภาพอาหารและด้านการจัดการเหตุน้ำท่วม

2. นักศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และจิตสำนึกด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมการทำงานร่วมกับชุมชน รวมถึงการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในบริบทพื้นที่ ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของวิชาชีพสาธารณสุขในปัจจุบัน

วิธีการวิจัย

ประเภทของงานวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยผู้วิจัยได้เลือกวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. นักศึกษาในรายวิชาสุขภาพอาหาร และรายวิชาการจัดการเหตุน้ำท่วมภายในชุมชน จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง พิจารณาจากการเข้าร่วมกิจกรรม Amazean Jungle Thailand by UTMB | Betong จำนวน 20 คน

2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านสุขภาพอาหาร และด้านการจัดการเหตุน้ำท่วมภายในชุมชน จำนวน 6 คน จำนวนทั้งสิ้น 26 คน จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง พิจารณาจากการเข้าร่วมกิจกรรม Amazean Jungle Thailand by UTMB | Betong

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

1) แบบสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสังเกต โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือ ซึ่งแบบสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1) ข้อมูลทั่วไป (2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กิจกรรมใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย 3 ตอน คือ (1) ข้อมูลทั่วไป (2) บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขภาพอาหารและการจัดการเหตุน้ำท่วมภายในชุมชนต่อกิจกรรม Amazean Jungle Thailand และ (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3) แบบสังเกต ซึ่งมีรายละเอียดการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ (1) บทบาทของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขภาพอาหารและด้านการจัดการเหตุน้ำท่วมภายในชุมชนต่อกิจกรรม Amazean Jungle Thailand และ (2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กิจกรรมใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต โดยมีการติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยและแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในเบื้องต้น จัดเตรียมประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก พร้อมทั้ง นัดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม ขออนุญาตบันทึกเสียงในระหว่างการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และจดบันทึกข้อมูล ทั้งนี้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประมาณ 3 ชั่วโมงต่อคน และการสังเกตผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการปฏิบัติจริงของผู้ให้ข้อมูลหลักระหว่างกิจกรรมที่บูรณาการร่วมกันกับกิจกรรม Amazean Jungle Thailand by UTMB | Betong

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต โดยให้ความสำคัญกับมุมมองของผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา แบ่งแยกเป็นกลุ่มตามเนื้อหา ตัวแปร และประเด็นหลักตามที่กำหนด คัดสรรข้อมูลที่ต้องการ และนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้และสรุปพร้อมข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรม Amazean Jungle Thailand สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 บทบาทของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขภาพอาหารและด้านการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชนต่อกิจกรรม Amazean Jungle Thailand

1. บทบาทด้านการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบ

จากการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำหน้าที่เฝ้าระวังสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเหตุรำคาญในระหว่างการจัดกิจกรรม เช่น ปริมาณขยะ เสียงจากกิจกรรม การจัดการของเสียจากอาหาร และผลกระทบต่อพื้นที่ในชุมชน โดยเน้นการป้องกันเชิงรุกมากกว่าการแก้ไขปัญหาภายหลังเพื่อรักษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

2. บทบาทด้านการให้ความรู้และสร้างความตระหนัก

จากการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพอาหารและด้านการจัดการเหตุรำคาญแก่ผู้จัดงาน ผู้ประกอบการ และอาสาสมัคร รวมถึงการให้คำแนะนำเชิงปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งช่วยสร้างความตระหนักร่วมกันในการจัดกิจกรรมอย่างรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

3. บทบาทด้านการมีส่วนร่วมและการประสานความร่วมมือ

จากการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรม Amazean Jungle Thailand อาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน ผู้จัดงาน และสถาบันการศึกษา เพื่อให้การจัดการด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านเหตุรำคาญเป็นไปอย่างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของชุมชน

4. บทบาทด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงพื้นที่

จากการศึกษา พบว่า ในบริบทของการบูรณาการการเรียนการสอน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทเป็นแหล่งเรียนรู้ในภาคสนามสำหรับนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ผ่านการสังเกต การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านเหตุรำคาญ ซึ่งช่วยพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพและจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา

5. บทบาทด้านการสะท้อนผลและพัฒนากิจกรรมอย่างยั่งยืน

จากการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทในการสะท้อนผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแนวทางการจัดการด้านสุขาภิบาลอาหารและด้านเหตุรำคาญในกิจกรรมครั้งต่อไป อันนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กิจกรรมชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1. ใช้กิจกรรมชุมชนจริงเป็นห้องเรียนภาคสนาม

จากการศึกษา พบว่า กิจกรรมชุมชน เช่น Amazean Jungle Thailand ควรถูกนำมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้หลัก (Living Classroom) ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เผชิญกับปัญหาด้านสุขาภิบาลอาหาร การจัดการของเสีย และด้านเหตุรำคาญในสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ และทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียน

2. ใช้การสะท้อนผลและการเรียนรู้เชิงวิพากษ์เป็นเครื่องมือหลัก

จากการศึกษา พบว่า การสะท้อนผลการเรียนรู้ควรถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้นักศึกษาเชื่อมโยงประสบการณ์ในภาคสนามกับแนวคิดทางทฤษฎี ตลอดจนการตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของชุมชน

3. เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการมีส่วนร่วม

จากการศึกษา พบว่า แนวทางการสอนควรเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผ่านการสังเกต การลงมือปฏิบัติ การอภิปรายกลุ่ม และการสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลจริงในพื้นที่

อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่า ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียด้านสุขภาพอาหารและด้านการจัดการเหตุรำคาญภายในชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างหลากหลาย ครอบคลุมตั้งแต่การกำกับดูแลและควบคุมมาตรฐาน การเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบ การให้ความรู้และสร้างความตระหนัก การมีส่วนร่วมและการประสานความร่วมมือ การเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงพื้นที่ และการสะท้อนผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมอย่างยั่งยืน ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนขนาดใหญ่ในพื้นที่ธรรมชาติและชุมชนจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหลายภาคส่วนในลักษณะของการกำกับดูแลร่วม ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดด้านการจัดการกิจกรรมอย่างยั่งยืนและการจัดการงานชุมชนขนาดใหญ่ ซึ่งเน้นว่าการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพไม่สามารถดำเนินการโดยผู้จัดงานเพียงลำพัง แต่ต้องอาศัยระบบการมีส่วนร่วมของหน่วยงานด้านสาธารณสุข ท้องถิ่น ชุมชน และภาคธุรกิจในพื้นที่ (World Health Organization [WHO], 2022; Thailand Convention & Exhibition Bureau [TCEB], 2023) โดยเฉพาะในประเด็นด้านสุขภาพอาหารและด้านเหตุรำคาญ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชนและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเจ้าบ้าน

นอกจากนี้ งานวิจัยในประเทศไทยช่วงปี 2565 - 2567 ยังสนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าว โดยรายงานว่าการจัดกิจกรรมเทศกาลและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่ชุมชน หากขาดระบบเฝ้าระวังด้านสุขภาพอาหารและการจัดการเหตุรำคาญที่เป็นระบบ จะส่งผลต่อความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอาหาร การร้องเรียนด้านเสียง และการจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม (กรมอนามัย, 2565; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ [สสส.], 2566) ขณะเดียวกัน งานศึกษาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงปี 2566 - 2567 ชี้ให้เห็นว่า กลไกความร่วมมือระหว่างเทศบาล ชุมชน และภาคธุรกิจ สามารถลดปริมาณขยะจากกิจกรรมสาธารณะและเพิ่มอัตราการคัดแยกขยะได้อย่างมีนัยสำคัญ (สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, 2567)

ในมิติงานศึกษาด้านกิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาในช่วงหลังยังชี้ว่า ปัญหาการจัดการขยะ การจัดการเสียง และผลกระทบต่อพื้นที่ธรรมชาติ จำเป็นต้องมีระบบเฝ้าระวังและมาตรการเชิงป้องกันที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ มิใช่การแก้ไขเฉพาะหน้าในช่วงเวลาจัดกิจกรรมเท่านั้น (United Nations Environment Programme [UNEP], 2022) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่พบว่าบทบาทด้านการเฝ้าระวัง การให้ความรู้ และการสะท้อนผลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นกลไกสำคัญในการลดผลกระทบและสร้างความยอมรับของชุมชนต่อการจัดกิจกรรม

สำหรับการใช้กิจกรรมชุมชนจริงเป็นห้องเรียนในภาคสนาม การใช้การสะท้อนผลและการเรียนรู้เชิงวิพากษ์เป็นเครื่องมือหลัก และการเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงช่วยลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีกับ

การปฏิบัติ และทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจความซับซ้อนของปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในบริบทพื้นที่ได้อย่างลึกซึ้ง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning) และการเรียนรู้ฐานชุมชน (community-based learning) ซึ่งเน้นการลงมือปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสะท้อนประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ งานวิจัยด้านการศึกษาด้านสาธารณสุขรายงานว่า กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานแบบสหวิชาชีพ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานด้านสาธารณสุขในบริบทของชุมชนจริง นอกจากนี้ การใช้กิจกรรมใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มุ่งให้ผู้เรียนตระหนักถึงผลกระทบของกิจกรรมมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และสามารถนำความรู้ไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมในระยะยาว (UNESCO, 2022)

ข้อเสนอแนะ

1. คณะที่มีการพัฒนาหลักสูตรด้านสาธารณสุขศาสตร์ แขนงวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อมควรออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการมีส่วนร่วม เช่น การสังเกตในภาคสนาม การทำงานร่วมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสะท้อนผลการเรียนรู้เชิงวิพากษ์ เพื่อช่วยเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีกับการปฏิบัติในบริบทพื้นที่จริง
2. ควรใช้กิจกรรมลักษณะดังกล่าวเป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงพื้นที่ (area-based learning) สำหรับนักศึกษาและชุมชน เพื่อเสริมสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม สุขาภิบาลอาหาร และคุณภาพชีวิตของชุมชนเข้าบ้านอย่างยั่งยืน
3. ควรส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมชุมชนเชื่อมโยงกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในพื้นที่

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย. (2565). *แนวทางการจัดการสุขาภิบาลอาหารและความปลอดภัยอาหารในงานกิจกรรมสาธารณะและเทศกาลชุมชน*. กระทรวงสาธารณสุข.
- สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย. (2567). *รายงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในกิจกรรมสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. (2566). *รายงานสถานการณ์การจัดการเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสุขภาพจากกิจกรรมสาธารณะในชุมชน*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ.

- Eriksson, A., Pettersson, R., & Wall-Reinius, S. (2023). Environmental concerns in nature-based events: The permit process for organised outdoor recreation and sport. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 23(2–3), 176–194.
- George Mason University. (2023). *Students learn to solve public health challenges through community-based learning*. <https://publichealth.gmu.edu/news/2023-09/students-learn-solve-public-health-challenges-through-community-based-learning>
- Gkarane, S., Kavoura, A., Vassiliadis, C., Kotzaivazoglou, I., Fragidis, G., & Vrana, V. (2025). The role of organizers in advancing sustainable sport tourism: Insights from small-scale running events in Greece. *Sustainability*, 17(14), 6399.
- McGruer, V., Shillinglaw, A., McClure, R., & Halden, R. U. (2025). Lost on the Pacific Crest Trail: A 4,270 km survey of wilderness waste distribution and characteristics. *Waste Management*, 206, 115063.
- Thailand Convention & Exhibition Bureau (Public Organization). (2023). *Sustainable events basic guidelines*.
- UNESCO. (2022). *Education for sustainable development: A roadmap*. UNESCO Publishing.
- United Nations Environment Programme. (2022). *Sustainable events guide: Give your large event a small footprint*. <https://www.unep.org/resources/publication/sustainable-events-guide>
- UTMB World Series. (2025). *Amazean Jungle Thailand by UTMB / Betong*. <https://amazean.utmb.world/>
- World Health Organization. (2022). *Managing health risks during mass gatherings*. <https://www.who.int/activities/managing-health-risks-during-mass-gatherings>